

roslovanski slovník“, ki zapopade posebno legende o Cirilu in Metodu, o sv. Savi, o sv. Simeonu in druge, ki so za staro serbsko dogodivščino sila imenitni. Tudi staro-serbske listine so temu slovníku pridjane. Uvodi k legendam in listinam se zamorejo v českim jeziku tudi posebej dobiti.

* Poslednji list „Bčele slovenske“ prinese jako imenitno prestavo, namreč začetek prvih bukev Iliade od Jan. Terdina. Prestava je dobra; iz nje se vidi, da neumorni pisatelj lepo napreduje. Ako to delo dobro spelje, si je veliko slavo in zaslugo za slovensko slovstvo pridobil.

Novičar iz slovanskih krajev.

Xp. Iz Celja. Znana je bravcem „Novic“ žalostna prigodba, ki se je nida v bližini Sulcbaha med 3 žandarji in nekimi vojaškimi begúni pripetila. Ker pa je dopisnik v Gradškem časniku med resnico veliko nesrečnega pomešal, in so drugi časopisi avstrijski in nemška „Augsburger“ še mnogo družih laži predstavili in brez razločka vse poštene Sulcbaharje kakor derhal svetu popisali, ktera ropa, morí in požiga, se ne morem zderžati, resnico odkriti in tisto zgodbo natanjko tako povedati, kakor je zares bila, da se poštene ne sodi s krivičnim, in nedolžni prebivavci Sulcbaha ne černijo kot deležniki dopernešega hudodelstva.

Da bo pa vsak v stanu imenovano prigodbo resnično soditi, je treba, da poprej ta kraj in njegovo okolico, in pa življenje in značaj Sulcbaharjev v kratkem opišem. — Fara Sulcbah, ktera iz dveh vasi (ena, v kateri je fara, se imenuje Sulcbah, in ima okoli 20 hiš, — druga od te 4 ure preč, je vas s 4 hišami, kjer se pri sv. Duhu pravi) in iz več drugih posamsko na planinah ležečih hiš obstoji, je v skrajnem zahodnem kotu poprejšnega Celjskega okrožja in v sedanjem sodijnem okraji Gornjega Grada (Oberburg) na meji Koroškega in Krajnskega. Divotna dolina je z visocimi gorami omejena, do ktere se le teško priti zamore, ktero pa mnogo prijatlov krasne narave vsako leto obiskuje; — Savina (Sann), ki tukaj izvira, se vije med rodovitnimi tratami in stermimi pečinami (na priliko pri Jegli), dokler se več z gorá prišumečih studencov napije in se pozneje s Savo zedini, ki pridnim Sulcbaškim dervarjem lés do Belograda plaví. Kakor je narava tu polna posebnost, tako posebno je tudi življenje tukajšnjih prebivavcov, ki živé kakor stari očaki prav družinsko, so nepokvarjenega, dobrega serca, katerih gostoljubje, pobožnost in nrave čistost slovó že od nekdanjih časov; tako oistro čujejo nad čistostjo ženskega spóla, da dekléta, ki je poštenje zgubilo, ne terpijo več v hiši, pa tudi ne v srenji; fajmoštra imajo tako v čisljih, da jim je kot oče v vsim, in okrajnega sodnika spoštujejo kot vladarja, ker od vsega družega sveta malo véjo. Zagotoviti zamorem vsacega: kdor je ta kraj vidil in s tem prostim ljudstvom opraviti imel, ga bo vedno v prijetnem spominu obderžal! Živinoreja, zlasti ovác, in obširna kupčija z dervami, ktera previdva stanovnike poleg Save noter do Belograda, ste njih edini zaslužek, ki veliko denarja privabite v ta samotni kraj, tako, da so nekteri precej premožni; svitlih zlatov in tolarjev, ki so sedanji čas popolnoma iz sveta zginuli, tukaj še dokaj vidiš; — scer je pa skalovnat svet tako revin, da kmetičem le ovseni kruh rodi.

Iz tega popisa lahko vsak sam razsodi, da je ta kraj kakor vstvarjen v zavetje vojaškim uhajčem in begúnom, ki iz treh deželá (Štajarskega, Koroškega in Krajnskega) tu sém zahajajo, se po kotih skrivajo in za tobak, s katerim kontrabantarijo, shrambe išejo.

Gorjé samotnim kmetam, ako bi tem begúnom stanovališa ne pripustili ali ktereга izdali, — njih življenje in premoženje bi bilo v nar večí nevarnosti; požgali ali umorili bi vsacega izdajavca! Toliko bolj pa imajo ti begúni kmete v strahu, kjer jih je truma velika in so vsi za enega in eden za vse. Tako so kmetje prisiljeni ž njimi dobri biti, ker si drugač pomagati ne morejo, in radi jim še dajo delati v dervarii, da si kaj prislužijo in se tako saj nekoliko iz svojega preživijo. Tako je prišlo, da je starodavna navada, begúnam stanovališče dajati, se tako ukoreninila, da že kmetje mislijo, da mora tako biti in da nad tem nič krivega ni, in to toliko manj, ker se vsak begún, enkrat pod streho vzet, v vsim pošteno obnaša, sicer ga, ako se kolčikanj kaj pregreší, tovarši iz svoje družine brez milosti pahnejo; zavoljo tega so pa tudi tatvine ali ropi v tem kraju skoraj neznana reč. (Konec sledí.)

Xp. Iz Celja. Novo leto smo veselo začeli s slovensko igro „Tat v mlinu“, ktera je neizrečeno dopadla in mestnim ubogim čistih 140 fl. donesla. Hvala serčna g. Jeretinu, ki je početnik naših slovenskih iger, in hvala ravno taka rodoljubnim gospodom in gospodičnam, ki si tako lepo prizadevajo z domačimi igrami dva slavna namena doseči: ubogim v nadlogi pripomoči, in slovenske serca razveseljevati. — Naši vradniki so zavolj nove osnove vradij, ktera je v poslednjem cesarskem patentu določena, zlo osupnjeni, ker se novega preseljevanja bojé; pa tudi Celjani so zlo v strahu, ako bi se primerilo, da bi namesto sedanje deželne sodije ne zborne sodije (Collegialgericht) ne kresije ne dobili; jez jim scer tega nikakor ne želím, vunder jim moram svetovati: naj bi ne bili prenapeti v dragini in naj bi pustili tudi vradnike živeti. — Z veseljem slišimo, da se ima stolica vis. škofijstva Labudskega iz Št. Andrea v Celje prestaviti, zato se že pridno nabirajo podpisi za doneske, s kterimi bi se vredno stanovališče napravilo. Tako bi stolica škofova nekoliko nadomestila zgubo družih vradij, ktera bi se v majhnem mestu občutljivo poznala, ako bi se zares zgodila.

Iz Štajarskega se „Novicam“ piše, da je 11. tega mesca rano kraj Mure po slovenskih goricah nekaj dež potem pa sneg šel; precaj zima je s soncem pritisnila — in vinogradniki se jako bojijo za mile očesica svojih ljubih trsov.

Na Oblokah na Notrajskim so šolarji in šolarke, ginjeni po pismu v 53. listu lanjskih „Novic“ usmiljeniga serca Krajnsko-gorskih šolarjev do svojih revnih tovaršev v Planini, zvergli 3 fl. za narpridniši šolarje v Ložu, kteri so po povodnji posebno poškodovani bili. Očitno pohvalo zaslužijo miloserčni Obloški učenci in učenke, ki so tako lepo svojo bratovsko ljubezin pokazali. — Vredništvo „Novic“ pristavi, da radostno vidi: kako dobro sème žlahen sad rodi. Tako se spolnuje šole namen na vse strani; in ravno na Krajskim je djansko omehečevanje serca in bujenje miloserčnosti v mladih sercih eno nar imenitniših opravil šolskiga uka. Modri in rodoljubi možje, ki zapopadete pravi namen šol, le tako pridno naprej! Človeštvo vam bo za to hvaležno.

Iz Krasa. O. Enako rudokopam, ki sém ter tjé zemljo razrivajo dragih rud iskaje, moramo tudi mi rodoljubi vse kотиče mile domovine preiskati naberaje ostanjke našiga nekdanjiga s ptujimi besedami ne zblojeniga slovja. — Do sadaj se večidel pogrešuje v slovenskih pismih natanjčno razločenje žlahtine zveze, zatorej bi utegnulo ustreženo biti rodoljubam, ako se jim pové, kako se po Krasu kervni in ženitni žlahtniki v čisto slovenskim jeziku med sabo zovejo.

Starši pravijo kot drugot svojim otrokam „sin“ —

„hči“, sinovim in hčernim otrokam „unuki“, in teh le otrokam „unučiči“.

Otroci kličejo starše: otje (po starim ot, oteč) mati, stari otje, stara mati, ded, dedina, nadded, naddedina.

Bratov sin mi je „bratan“, njega hči „brátana“; sestrin sin „sestrič“, njena hči „sestrična“. Bratovi in sestrini otroci so si med sabo „sterniči“, pa se kličejo med sabo — in tako tudi vsa daljši žlahta „striček“, „teta“.

Očetov brat se zove „stric“, njega žena „strina“; materin brat „ujic“, njega žena „ujna“; očetovi in materni sestra pravijo „teta“. Sinova žlahta se kliče „navesta“, hčirin mož „zet“, ženin brat je moj „šurje“, ženina sestra je moja „svest“. Sestrin brat je moj „svak“, možev brat je „devir“, moževa sestra „zova“, „zovična“. Žene bratov so si med sabo „jutrovce“*).

Iz *Notranjskiga* se sliši, da so (v Planini ali blizu tam) stekliga volka vstrelili, ki je nekatere ljudi napadel. Ali je bil zares stekel ali morebiti le hudo sostradan, se ne vé.

Iz *Ljubljane*. Na prošnjo kmetijske družbe po sklepu poslednjega občnega zbora zavolj vpravičenja kovaških mojstrov ji je vis. deželno poglavarstvo na znanje dalo: da je vsim kantonskim poglavarstvom na Krajskim in Ljublj. magistratu ukazalo, postavo od leta 1849 po deželi vnovič razglasiti, ktera zapové, da sedaj nihče več ne sme kovaški mojster postati, ki se ni umetniga podkovstva v Ljubljanski ali kakošni drugi vpravičeni podkovijski učilnici izučil, — in da je imenovanim vradijam tudi ukazalo, se natanjko po ti postavi ravnati. — Ministerstvo bogočastja in poduka je dosedanjiga namestovavniga profesorja na Ljublj. gimnazii g. Anton Globočnika praviga gimnaz. profesorja poterdilo. — G. dr. Merk, advokat v Krajnji, je za notarja Krajske sodijne okolice izvoljen; začasno ima tudi notarsko opravilstvo za Loko in Teržič. — Za Krajnce se je do 12. januarja 6135 fl. 44 kr. v Terstu nabralo.

Novičar iz mnogih krajev.

Srebernih šestice bomo imeli kmalo cele kupe, kjer grejo iz Laškiga, kamor so večidel od nas zgignule, spet nazaj, zato ker ondi niso več veljavne. Teržaški časnik pravi, da je teh šestice blizu 20 milionov skovanih bilo, ki so večidel na Laško pobrane in prodane bile zato, ker ondi papirniga drobiža niso jemali. Ker pa k nam sedaj toliko šestice nazaj pride, in ker se bo še več kufreniga drobiža skovalo, je pričakovati, da se bojo desetice in šestice iz papirja kmalo nazaj potegnile. — Pri ministerstvu kupčijstva so zdaj posveti za vravnavo somnjev po vsih deželah našiga cesarstva. — Dunajske novice pravijo, da se iz vsih krajev cesarstva nič kaj posebno veseliga ne sliši zastran ozimine na polji, ker večidel povsod snega manjka in žito zavolj tega škodo terpi; na Krajskim se o pomankanju snega ne moremo pritožiti. — Preteklo leto so pomaranče in limone tako donesle, da že več let ne tako; v Benetkah se dobijo zdaj 3 lepe pomaranče za en krajc. — Sveto leto, ktero so papež za letos napovedali, se bo v našim cesarstvu pričelo sred prihodnjiga mesca in bo terpelo do druge polovice marca. — V Basel-u v Švajcu se pričinja neka nova

*) Hvala lepa za ta znamenitni donesek v slovensko rodoslovstvo! Komur je pa še kaj tacihih imén žlahte znanih, je naprosen, jih po »Novicah« v občino rabo vpeljati.

Vred.

vérska stranka, ki se imenuje „bratovšina od goršičniga zerna Kristusoviga“; obljube te bratovšine so: se ne ženiti, ne vina piti, ne kleti, mrtve vzajemno pokopovati itd. — V seji nemške zveze je bilo 7. t. m. sklenjeno, da ima nemško brodovje (deutsche Flotte) jenjati. — Angleška vlada se je začela mahoma za vojsko pripravljati, kakor da bi že Francozi ji predurmi bili. — Napoleon bolehuje, ker mu vedno domá biti ne tekne dobro; vùn si pa veliko ne upa, ker ga policijske naznanila vedno strašijo, da se mu po življenju streže. — V Černogori vladuje zdaj predsednik starašinstva; za vladika določeni mladi Damilo Petrovič se ne vdeležuje vladanja. — Na Angleškem se vidi zdaj nek poseben konj iz Amerike, ki je popolnoma gol in nima dlačice na sebi; lepa kobilja je, 15½ pavcov visoka, in tako gladka kot žamet. Nikdar se še tak konj ni vidil.

Poziv

za dobrovoljne doneske k napravi Českega igrališča v Pragi.

V Pragi se ima novo igrališče česko napraviti, ker je po skušnjah vsega izobraženega sveta gotovo, da je igrališče neobhodna naprava za višji omiko vsacega naroda in vsacega jezika. Česki narod noče v tem zastati, tedaj se je živo poprijel naprave narodnega igrališča (divadla). Ker pa premoženje domestikalnegu zaklada ni zadostno, to napravo vredno izpeljati, se je sklenilo, to kar manjka, po dobrovoljnih doneskih rodoljubih domorodcev po Českem, Moravskem, Šleskem in Slovenskem nabirati, in tudi druge slovanske rodoljube sploh naprositi, naj bi pripomogli k ti važni napravi po svoji dobri volji.

Visoke deželne vradije, in g. deželni poglavar na njih čelu, so dovolile to nabéro in so zagotovile obče-koristnemu početju svojo posebno podporo.

Vredništvo „Novíc“ je prejelo tudi nekoliko iztisov imenovanega poziva in zapisko dobrovoljnih doneskov s prošnjo: naj bi poziv na to nabéro razglasili po „Novicah“, ker je po Slovenskem prvič mnogo Čehov, ki so povabljeni, se vdeležiti te domorodne naprave z večimi ali manjšimi doneski, kakor so v stanu po svojim premoženji, in drugič ker tudi rodoljubi Slovenci bojo radi kaj pripomogli k ti naredbi, ker posredno tudi za-nje zamore jako koristna biti, ako na Česko igrališče pridejo dobre igre, ki se znajo potem prestaviti in igrati tudi v slovenskem jeziku na Slovenskem.

Rade se udajo „Novice“ ti prošnji in razglasijo s temi versticami prijazno povabilo vsim rodoljubim Čehom in Slovencem: naj bi odperli svoje mošnjice in podarili v obče-koristni namén kar morejo. Da povabimo tudi Slovence, nas že skušnja vodi, ker tisti igri, ki ste pri nas v Ljubljani in tudi v Celji dosihmal nar bolj dopadle, ste bile iz Českega prestavljene: „dobro jutro“ in „tat v mlinu“ ali „Slovenec in Nemec“. Doneski naj se pošljejo ali naravnost v Prago na kasirja za to izvoljenega odbora g. Franca Riwnáč-a, ali na g. J. Šniréh-a, c. k. nadinženirja v Sežani, ali na vredništvo „Novíc“.

Popravitik.

V dopisu iz Vremske doline poslednjiga lista naj se jél (schwarze Steineiche) bere namesto jélo, ker na Krasu po zagotovitlu g. dopisnika jél (moški sp.) pomeni črni hrast (povsod drugod po Slovenskim, kar je nam znano, zaznamovaje jél (žensk. in mošk. sp.) ali jéla ali jelka ali jelva — Tanne), — namest »cer« Zirbelbaum beri »cer« Zereiche, — namest Zivače beri Divače.